

## **Posudek bakalářské práce**

**Autorka práce: Barbora Slavíčková**

**Název práce: Ideál mužské krásy v adolescenci**

Bakalářská práce se zabývá představou mužské krásy a v návaznosti na to psychologickými zákonitostmi vnímání vzhledu. Jak z hlediska tématu, tak z hlediska metodologie je práce poměrně originální.

Ačkoliv patří ideál krásy k často studovaným otázkám, a to i v souvislosti s dospíváním, obvykle se pozornost obrací vůči dívčímu vzhledu. Prvky, které dospívající spojují s mužskou krásou, jsou nesrovnatelně méně zmapovanou oblastí. Metodologicky ve výzkumech dominují rozhovory nebo dotazníky vyžadující posouzení předkládaných znázornění. Barborou zvolený postup, kdy dospívající nejprve volbou z nabízených možností popisovali ideál mužské krásy a následně hodnotili na základě vlastního výběru vytvořené znázornění, je unikátní. Výhradou vůči takto vystavěnému výzkumu může být jeho nízká, respektive neznámá relevance vůči reálnému hodnocení vzhledu konkrétních osob. Nicméně oceňuji Barbořinu snahu vyzkoušet netradiční metodologii a ověřit její přednosti i limity.

Bakalářskou práci považuji za zdařilou. Barbora pracovala svědomitě a byla velmi iniciativní. Po formální stránce je práce přehledná, logicky strukturovaná, splňuje požadovaný rozsah, správně využívá citační normy, obsahuje jen malé množství gramatických chyb a překlepů, je napsána poměrně čtivě.

Nespornou předností práce je precizně provedený výzkum, který zahrnoval tři na sebe navazující části využívající grafický program pro vytváření lidských obličejů. Příprava dotazníku i následně zpracování žákovských odpovědí pomocí grafického programu stejně jako závěrečné vyhodnocení bylo časově velmi náročné. Výpovědní hodnota výsledků by ještě vzrostla, kdyby autorka použila statistické metody pro ověření významnosti rozdílů, případně další statistické procedury.

Výzkum byl rámován sadou výzkumných otázek, jejichž zaměření bylo poměrně široké. To se ukázalo být jistou slabinou práce. Autorka sledovala tři velká témata – vymezení znaků krásy, porovnání představ dívek a chlapců, vztah jednotlivostí a celku. Ta navíc byla implicitně spojena s tématem čtvrtým, a sice významem ideálu krásy v adolescenci. Ačkoliv mezi těmito tématy existují vazby, autorka je spíše jen řadí vedle sebe a jejich souvislostmi se podrobněji nezabývá. Dobře patrné je to na teoretické části, která obsahuje několik vnitřně dobře vystavěných kapitol, které se však vzájemně téměř nepotkávají (např. není jasné, proč by nás mělo zajímat, zda dospívající využívají při posuzování krásy spíše asociativní či konstruktivistický model vnímání). Bohužel tím vzniká dojem určité neukotvenosti, který devaluje celkovou kvalitu práce. Zejména v analýze se pak autorka potýkala s jejich konfliktem, respektive s nerovnoměrným rozložením pozornosti, kterou jednotlivým tématům věnovala. Důsledkem toho je, že na původně vymezené výzkumné otázky neodpověděla se stejnou mírou podrobnosti. Stejně tak platí, že rozsah teoretických zdrojů k jednotlivým tématům se lišil.

Autorka dospěla k řadě zajímavých zjištění. Mezi nimi bych vyzdvihla závěr, že dívky více než chlapci podmiňují krásu dílčími vzhledovými prvky. Tento výsledek má konsekvence

jak z hlediska psychologie vnímání, tak i procesu budování identity u dospívajících. Souhlasím s autorčinou interpretací, že rozdíl vzniká zřejmě kombinací většího zájmu dívek o fyzickou atraktivitu (jsou vedeny k tomu, aby uvažovaly o kráse, a proto jsou jejich představy rozpracovanější) a ego-obrannými strategiemi chlapců, kteří při vymezování ideálu mužské krásy de facto hodnotí sebe sami. Tento výklad by bylo do budoucna dobré ověřit dalším šetřením. Autorka dále usuzuje na odlišnou míru tolerance. O vhodnosti použití tohoto slova mám pochybnosti. Skutečně se jedná o ne/toleranci?

S uvedeným nálezem se mi jeví zajímavá otázka vztahu mezi fyzickým vzhledem a psychickými charakteristikami. Je-li důraz položen spíše na celkové vzhledové charakteristiky (tj. představa krásy je širší, vágnější), podporuje to větší propojení s nefyzickými charakteristikami člověka, které pak mají v představě krásy silnější postavení? Je v takovém případě krása definována komplexněji (tj. překračuje pouze vzhled)?

Protože tlak na fyzickou atraktivitu je jedním z klíčových faktorů v procesu budování identity, považuji za důležité, že zde vznikla další studie upozorňující na jeden aspekt, který by měl být brán v úvahu. Nebylo v možnostech výzkumu věnovat se i dalším zajímavým stránkám. Autorka ponechala stranou vztah individuálních a skupinových norem, kterými se posuzuje vzhled člověka, nebo dualitu přirozenosti (přírodnosti) a úpravy (zcivilizování) ve vymezení ideálu krásy, jak s ním zachází dospívající. Z hlediska poradenské práce s dospívajícími by bylo přínosné se i právě těmto tématům věnovat do budoucna podrobněji.

Bakalářskou práci Barbory Slavíčkové hodnotím jako kvalitní a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze, 25. 8. 2011

PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.